

Bryn Terfel schittert in *Fliegende Holländer* die steken laat vallen

door Yourai Mol

De Royal Opera House (ROH) is trots op hun casting. Bryn Terfel is al jaren de *darling* van Londen, dus dat hij nu de hoofdrol op zich neemt in Wagner's *Fliegende Holländer* mogen we weten. Het hoofd van de 49-jarige Welshman prijkt prominent op het posterbeeld van de

productie. Later dit jaar viert hij zijn 50^e verjaardag met een soloconcert in de Royal Albert Hall.

De ROH-productie is een herneming uit 2009 van regisseur Tim Albery. Albery brengt een vrij serieuze productie die toch nergens donker wordt. Het decor van Michael Levine is mooi maar neutraal: als podium zien we een oplopende stalen plaat die de bodem

van een schip kan voorstellen. Op dit lege oppervlak is verder niks te zien, wat het podiumbeeld soms wel erg neutraal en statisch maakt, met name in de eerste scene. Het orkest o.l.v. Andris Nelsons (die afgelopen twee jaar Lohengrin dirigeerde in Bayreuth) begint krachtig. Erg krachtig zelfs. In de ouverture zetten koper en slagwerk zo heftig aan dat het doet vrezen voor bombastiek. Eerlijk is eerlijk, de droge akoestiek in Covent Garden helpt het orkest niet. Noten doven te snel uit, waardoor de muzikale lijn onder druk komt staan en het orkest echt moet werken om de ouverture krachtig te laten klinken.

De eerste akte doet vervolgens weinig om vertrouwen te geven. Kapitein Daland (Peter Rose) moet duidelijk op gang komen, en lijkt moeite te hebben om volume te houden. Hij zet elke noot zwaar aan waardoor het hoekig klinkt. Het Noorse zeeliedenkoor doet het prima, maar krijgt het aan de stok met het orkest. Meerdere keren achter elkaar zetten koor en orkest ongelijk in, waardoor zangers op elkaar gaan wachten en elke inzet minder overtuigend klinkt dan de vorige. Nelsons maakt heftige gebaren om de boel in het gareel te houden. Dan komt de ster van de avond op: Bryn Terfel als Holländer is een *présence* van formaat. Hij heeft een enorm volume, en weet dat te combineren met een rustige en lyrische muzikale lijn waarin elke noot een duidelijke plaats heeft en een eigen karakter krijgt. De eerste scene is zeker geen triomf, maar Terfel doet veel om hem te redden.

De tweede scene begint met een kleine decorwisseling: als een *machina ex caelo* komt een heuse spinnerij-werkplaats neergedaald uit het plafond. Hier neemt het vrouwenkoor plaats dat thuis op hun zeevarende mannen wacht. En dan wordt de avond beter.

De ballade van Senta (een zeer geslaagde rol van Adrienne Pieczonka) is een

juweeltje: Pieczonka heeft, net als Terfel, een enorm volume, en combineert dat met een prettig rond stemgeluid dat nergens schel wordt. Ze heeft een geweldige inleving en acteert daarmee ook nog eens overtuigend.

Terfel en Pieczonka

Het erop volgende liefdesduet tussen Senta en de Hollander is het hoogtepunt van de avond. Wagner wist wel raad met liefdesduetten en dat blijkt hier ook weer. Pieczonka en Terfel zingen weergaloos en voelen elkaar mooi aan. De lage stem wil het in dit soort duetten wel eens verliezen van de hoge, maar daar heeft Terfel geen last van. Het orkest speelt weer vol vertrouwen en Nelsons geeft de zangers precies wat ze nodig hebben. De rest van de opera is grotendeels een succes. Peter Rose is in de derde scene op gang gekomen en zingt veel beter dan aan het begin.

Doordat het volume hem minder moeite lijkt te kosten worden zijn passages ook minder hoekig, en houdt hij zich stand in het trio samen met Pieczonka en Terfel.

In de laatste scene komt zelfs nog de grond omhoog: het middendeel van het toneel wordt opgetakeld en laat daaronder een ruimte zien waar achtereenvolgens het Noorse zeeliedenkoor en dat van de 'Fliegende Holländer' tevoorschijn komen. Mooi gedaan. En dan gaat het toch nog even fout. Weer krijgen koor en orkest het met elkaar aan de stok. Op een moment loopt het koor zelfs een volle tel voor op het orkest. Nelsons is een menselijke metronoom geworden en slaat met enorme bewegingen de maat om de schade te beperken. Waar het door komt is niet duidelijk, wellicht kunnen de zangers de dirigent niet goed zien. Laten we er maar vanuit gaan dat het de andere voorstellingen beter gaat. Veel wordt goedge maakt door de uitstekende solozang. Naast bovengenoemden wordt er ook verdienstelijk gezongen door Michael König (Erik) en Ed Lyon, die zijn kleine rol als Stuurman noemenswaardig invult. Lyon heeft een heel prettige lyrische interpretatie en loopt met bravoure over het podium, alsof hij alles uit zijn rol wil persen dat erin zit.

Al met al een aantrekkelijke productie, waarin Senta (Pieczonka) en Holländer (Terfel) hun hoofdrollen waar maken. Maar iedereen zal het eens zijn dat de *Fliegende Holländer* niet Wagner's beste of meest interessante opera is. Iets meer kleur en beleving in het decor en het lichtdesign hadden geholpen om de voorstelling aantrekkelijk te houden, met name op de momenten waarop Pieczonka en Terfel niet op het toneel staan. Op die momenten gebeurt er weinig. En op dan is het opeens heel storend als het koor niet in de maat zingt.

Richard Wagner *Der Fliegende Holländer*
 ROH Covent Garden
 Gezien op 9 feb. 2015
 Regie: Tim Albery
 Decor: Michael Levine
 Licht: David Finn
 Kostuums: Constance Hoffman
 Directie: Andris Nelsons
 Holländer: Bryn Terfel
 Senta: Adrianne Pieczonka
 Daland: Peter Rose
 Erik: Michael König
 Stuurman: Ed Lyon 🎵

Steuermann laß die Wacht